

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum, atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus, excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Clavsvræ Monialivm. Ad ornatum Bullarum Gregorij XIII. incip. adeo sacris Virginibus, & Pij V. incip. circa pastoralis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

Accedit quod si pater Ioannis qui habuit matrem impuram non amisit suam nobilitatem, ut late in alia decisione dictum fuit illa impuritas multominus nocere debet D. Ioanni qui ab ea est remotior.

Nec obstat conf. Paul. de Castr. 113. n. 4. lib. 1. dum ponderantur verba Statuti requirentis nobilitatem ex parte patris, quasi terminus iste ex parte patris, sit latior quam si diceret ex linea patris, & sic comprehendat consanguineos patris, tam agnatos, quam cognatos patris, & sic auiam paternam Ioannis propter illius impuritatem ei nocere, quia habemus textum contrarium in cap. 1. de natur. success. feud. ex latere omnes per masculos descendentes, usque in infinitum iunctis verbis in fine text. per quem text. tradit Neapod. super confuet. Neapol. in tit. de success. ab intest. constituit. incip. quod non est differentia inter istos terminos ex parte patris, & ex linea paternam; Idem etiam determinat Curt. iun. conf. 5. num. 24. vbi dicit ex mente Bart. quod sub illis verbis ex parte patris non comprehenduntur, nisi illi qui sunt coniuncti per lineam masculinam faciunt tradita per Bart. conf. 10. lib. 1. & sic videtur esse verus intellectus, & etiam quod ante sit aliquod dubium, esset capiendus in hac materia statuti odiosi Italia enim statuta sunt contra ius, ut dicit Rota in vna Toletana portionis 27. Ianuarij 1595. coram Illustrissimo Domino meo Cardinal. Mant. Neque hoc statutum admissio hoc intellectu potest dici superfluum, quia vendicat sibi locum quando quis punitur, sed ignobilis ex parte patris, esset impunitus per lineam femininam, ut ex eius lectura apparet.

Non obstat Napodanus pro parte Capituli allegatus, vbi supra nu. 168. dum quod ex parte patris possunt adesse etiam agnati, uti descendentes ex amita, quia quidquid sit de veritate illius questionis, ibi agitur quo ad constitutionem gradus ad effectum successionis, quæ est in materia longè diuersa à casu nostro, in quo agitur de nobilitate, quæ ut dictum est consideratur per lineam paternam, ut in statuto exprimitur.

Ex quibus an appareant dicta verba ex parte patris, ita esse de iure intelligenda in tract. doctrina quod verba à statuto posita debent intelligi secundum realem significationem, & ita statuentes ea intelligere voluisse, Bar. in l. si quid earum in princip. ff. de legat. 3. Curt. iun. d. conf. 5. num. 12. & 13. & ex his conclusum fuit non esse recedendum à decisio.

PRAXIS CLAVSVRE MONIALIVM.

Ad ornatum Bullarum Gregorij XIII. incip. adeo sacris Virginibus, & Pij V. incip. circa pastoralis.

RESOLVT. CLXXXVIII.

- 1 *Locus Monasterij intra quem Moniales sistere debent venit appellatione clausura.*
- 2 *Moniales non potest ad domos Monasterio contiguas accedere.*
- 3 *Moniales nequit se recipere ad alieni tecti partem.*

Clausura sub Nomine quidnam veniat.

- 1 **V**enit sub appellatione clausura locus Monasterij intra quem Moniales sistere debent, & a quo egredi non possunt, absque clausura violatione, & clausura dicitur spatium quod intra ianuam Monasterij semper clausam continetur, & ita in praxi est receptum. Cuius clausura termini, & limites complectuntur omnia monasterij loca, ergo ianua clausa continetur, & ad quæ saculares minimè admittuntur, ut patet ex Bulla felicitis memorie Gregorij XIII. edita in

Anno MCLXXII. tertio Kalendas Ianuarij, incip. Deo sacris Virginibus in illis verbis.

Nec ibidem licere monialibus, etiam Tertiarijs egredi à ianua Monasterij, quæ est pro clausa Monasterij ipsius, etiam ad claudendam aliam vterioiorem ianuam qua patere solet aditus secularibus venientibus ad rotam, vel ad cratem, seu loca colloquii destinata, vel ad pulandam ipsam ianuam clausuræ, quæ loca cum saltem pro causis prædictis patere soleant secularibus extra clausuram censi debent etiam quo tempore clausa sunt.

- 2 Vnde evenit monialem non posse ad domos monasterio contiguas accedere etiam si domos illas inhabitent tantummodo feminæ elemosynis colligendis, ut scilicet monasterio præstandis deputatæ. Cum enim ad huiusmodi domos secularibus pateat accessus, intra monasterij septa, non connumerantur, nec clausuræ terminis clauduntur; Ita Nauar. de reg. comment. 4. n. 56. Sanch. in opere morali tom. 2. lib. 6. cap. 1. §. n. 19. & consequenter monialis ad huiusmodi domum se transferens clausuram violare dicitur, prout ita cum in facto accidisset, & ego fuisset consultus ita respondi.

Proinde etiam monialis clausuram violat, si ad alieni tecti partem transeat, quia tectum alienum domus minimè dicitur, pars monasterij, & consequenter neque intra terminos clausuræ continetur, licet secus sit, vbi monialis in superiori tecti parte, quæ ad monasterium spectat, se existat, quia cum hæc dicantur pars monasterij intra terminos clausuræ continetur, & ita pluries consului.

RESOLVT. CLXXXIX.

- 1 *Moniales cuiuscumque Ordinis post professionem ad clausuram tenentur.*
- 2 *Conuersæ, & tertiariæ professæ tenentur ad clausuram.*
- 3 *Moniales Nouitiæ non tenentur ad clausuram.*
- 4 *Fæminæ professionem emittentes hac conditione, ut in domo propria remaneant ad clausuram non tenentur.*
- 5 *Fæminæ quæ non sunt verè moniales non tenentur ad clausuram.*

Clausura quasnam Moniales obligat, ita quod à Monasterio egredi non possint.

- 1 **I**n motu proprio felicitis memorie Pij V. qui incip. Circa pastoralis satis enixè probatur omnes, & singulas moniales cuiuscumque Ordinis sint post emissam professionem obligari onere clausuræ, dummodo in congregatione viuunt, ut patet in illis verbis cuiuscumque ordinis, vel militarium, etiam si Hierosolymitanæ sint.

Et facit Concil. Trid. sess. 22. de regular. cap. 22. vbi præscribit omnia in superioribus decretis contenta, seruari in omnibus Cenobijs, ac Monasterijs quarumcunque Monialium quocumque nomine appellentur, & sub quacumque regula, vel constitutionibus viuunt, certumque est, quod adest vnum Decretum cap. 5. eiusdem sessionis de clausura Monialium.

- 2 Hinc inferitur Moniales etiam conuersas, & tertiarias teneri post professionem ad clausuram. Rodriquez questionum Regularium to. 1. qu. 44. art. 4. Miranda in tract. de Monialibus qu. 1. art. 3. & 5. Suarez tom. 4. de rebus lib. 4. cap. 8. num. 14. & 17. & alij quos refert, & sequitur Nouarius in tract. de elect. & variat. fori qu. 65. sub n. 5. vers. & hinc sect. 2. in vltima impressione.

Et hinc quoque concludendum est Moniales nouitias non teneri ad clausuram, tum quia iura loquuntur de professis, tum etiam, quia in materia odiosa appellatione Regularium non includuntur nouitij. Nouar. forens. qu. 80. n. 7. lib. 1. & ita in puncto scripsit Suarez.

de Religione tom. 4. lib. 1. cap. 8. n. 16. quem sequitur Nouarius in tract. de elect. fori quæst. 63. n. 22. sect. 2. in vltima impress. Neapolitana.

4 Et pariter venit dicendum feminas quæ solemnem professionem omitterent hac conditione, vt in domo propria remanerent (vt alias factam fuisse constat ex c. insinuante qui Clerici, vel vouentes) non teneri ad clausuram. Ratio est, tum quia in præcatis iuribus sermo est de Monialibus in cōgregatione viuentibus ob id in propositione dixi modo in Congregatione viuant. Tum quia istæ non habent Monasterium, seu locum clausuræ, secus dicendum est de illis, quæ in Congregatione viuunt, etiam si tempore professionis animam haberent non obligandi se ad clausuram, onus enim clausuræ non oritur ex voluntate Monialium, sed ex dispositione Summorum Pontificum qui Moniales professas ad clausuram obligant. Miranda in tract. de Monial. quæst. 1. art. 4. conclus. 5.

5 Et tandem affirmari potest illas feminas quæ non sunt verè Moniales non teneri ad clausuram etiam si aliquæ simplicia vota emittant, feminæ verò quæ simpliciter vouent aliquem Religiosum viuendi modum hortandæ sunt, vt solemniter profiteantur facta autem professione ad clausuram tenentur quod si renuant professionem solemniter emittere, & clausuram recipere non possunt vllam in posterum in suam Congregationem recipere, & si aliquam recipiant, receptio irrita est, vt patet ex motu Pij V. circa Pastoralis.

RESOLVT. CLXXXX.

- 1 Episcopi procurant clausuram Monialium.
- 2 Clausura si obseruetur in Monasterijs exemptorum esse videnda per Episcopum, sed contrarium num. 3. & vide num. 4.

Clausura Monialium, An possit procurari per locorum Ordinarios in Monasterijs quæ Regularibus subduntur.

1 Satis notum est, quod onus cogendi Moniales ad clausuram spectat ad Episcopos locorum Ordinarios autoritate ordinaria in suis Monasterijs, Authoritate vero Sedis Apostolicæ delegata in Monasterijs Sedis Apostolicæ subditis, vt constat ex Concil. Tridentin. sect. 25. de Regular. c. 5. & notatur in c. periculofo de Statu Regular.

2 Imò sunt qui dicunt Episcopum posse, & debere videre an clausura seruetur non solum in Monasterijs sibi subiectis, sed etiam in Monasterijs Monialium, quæ regularibus subduntur, & non posse ab ipsis regularibus impediri quo minus ad hunc effectum ea visitet quoties id expedire iudicauerit, ita referunt à Sac. Congreg. Concilij decusum. Galet. in Margarita. casuum conscientiarum, verbo clausura 1. Episcopus Minoren. in praxi par. 1. verbo Moniales §. 4. & §. 8. vers. 4. Armendar. Armendar. in addit. ad recopil. legum. Nauarra lib. 1. titul. 1. 7. de Episcop. n. 44.

3 Et licet sint qui totum contrarium affirmarunt, vt Mirand. de sacr. Monial. quæst. 2. ar. 14. num. 3. & Sanchez in Summa Theologiæ moral. lib. 6. c. 15. num. 21. vbi existimant non posse Episcopum ad clausuram cogere Moniales exemptas ab eis nec illis licere intrare huiusmodi Monasteria exempta Prælatique Regularibus subiecta etiam prætextu videndi an violata ibidem fuerit clausura, nisi solummodo in casu quo publicè constaret illam esse violatam.

4 Tamen prima opinio est recepta in praxi, iuxta quam hodie indistinctè practicitur à Dominis Coepiscopis in eorum Diocesis.

RESOLVT. CLXXXXI.

- 1 Clausura Monialium de iure positiuo inducitur est.
- 2 Clausura de iure diuino non fuit præcepta.
- 3 Lex per non vsum autoritate caret.
- 4 Lex promulgatur sub conditione, si acceptetur à populo.

Moniales An possint excusari à Clausura vbi præcepta indigentia Clausuram non sunt recepta, vel contraria consuetudine sunt abrogata.

1 D Vm in Alma Vrbe Romæ degerem transui cum opinione requisitus à quodam Illustrissimo Prælato posse aliquibus in locis Moniales à clausura excusari, nempe quoties exempli gratia præcepta indigentia clausuram non essent recepta vel quoties contraria consuetudine essent abrogata secutus sententiam Azorij Instit. moral. p. 1. lib. 13. c. 8. quæstio 1. quam etiam probauit Sanchez in sua summa l. 6. c. 15. n. 4. to. 2.

2 Pro qua opinione facit nam clausura Monialium iure humano positiuo inducitur est, vt patet ex c. periculofo de stat. Regular. in 6. & ex Concil. Trident. sess. 25. c. 5. & ex Bullis Pij V. & Gregorij XIII. quas recollegit post alios Naldus in sua Summa in verbo Clausura, de iure enim diuino talis clausura non fuit præcepta, quia neque ex scriptura, nec ex traditione aliqua diuina huiusmodi clausura aperte deduci potest, vt per Nauar. in c. statuimus 19. quæst. 3. n. 29. comment. 4. de Regular. statè Miranda in tract. de Monialibus q. 1. art. 1. Vega in summa c. 86. cas. 19. tom. 2.

3 Taliter quod cum clausura sit de iure humano, & ius humanum non semper vbique vigeat, Burchult. consil. 167. n. 35. & 36. vbi quod varijs de causis impediri potest; Ideo iure optimo dicendum est ex supradictis causis posse Moniales à clausura excusari.

4 Et licet Lamas in Methodo curation. in appendic. §. 2. in fine contra supradictam sententiam teneat; Tamen contrarium puto verius, nam lex per non vsum, & receptionem autoritate caret, taliter quod neque est necessaria aliqua præscriptio temporis, sed sufficit sola repugnantia per actus contrarios. Suarez de legib. 4. c. 16. n. 12. quia leges humanæ tam ciuiles, quam Pontificiæ, vt obligent requiruntur consensus, & acceptatio populi. Nauar. in Manual. c. 23. n. 41. Emanuel Sa in Aphorism. in verbo lex n. 1. Lessius de iustit. & iure lib. 2. c. 22. dub. 13. n. 98. Becan. in summa Theolog. tract. 3. cap. 6. quæst. 8. n. 2. par. 2. Valentia tom. 7. quæst. 5. puncto 2.

5 Promulgantur enim leges sub tacita conditione, si à populo acceptentur, nam hoc videtur conformè benignæ Legislatorum voluntati, ne nimis eorum subditis onerosæ videantur, quod suadet ex l. de quibus ff. de legibus, vbi leges nulla alia ex causa nos tenent, quam quod iudicio populi receptæ sint.

RESOLVT. CXCI.

- 1 Episcopus dat licentiam exeundi à Monasterijs, & quid seruetur in Monasterij exemptis num. 2.
- 3 Vicarius Episcopi potest Monialibus concedere licentiam exeundi à Monasterio, sic etiam & Vicarius Capitularis, num. 4.

Licentia exeundi à Monasterio à quonam sit impartienda inscriptis.

1 Scimus spectare ad Episcopum facultatem concedendi licentiam Monialibus exeundi à Monasterijs Episcopo, vel Sedi Apostolicæ subiectis, vt decernitur per Sacrum Concil. Trident. sess. 25. cap. 5. & statuitur in motu proprio Pij V., qui incipit decori, & honestati, quod illa debet esse in scriptis approbata.

2 In

- 2 In monasteriis verò exēptis quæ Regularibus subduntur, facultas exeundi concedenda est a Superiore Ordinis, vt a Generali, Prouinciali, vel ab alio Prælato immediato, iurisdictionem quasi Episcopalem habente, & præterea ab Episcopo, vel illius Vicario. Ratio est, quia in præcitato motu præscribitur, vt licentia a Superiorib. Ordinis, & ab Episcopo, seu loci Ordinario concedatur etiam si monasteria ab Episcopo, rum, & Ordinariis iurisdictione exempta sint; hoc tamen intelligendum est; vbi prædictus Pij V. motus vsu receptus est, alicubi enim vsu receptus non est, consequenter in monasteriis exemptis non est necessaria in illis locis Episcopi licentia, sed sufficit facultas Generalis, aut Prouincialis, aut Superioris loci, monasterij, iurisdictionem quasi Episcopalem habentis, ita sentire videtur Nauarr. in commentar. 4. de Relig. n. 60. vers. 3. Azor. Institutionum moralium par. 1. l. 13. c. 8. quæst. 1. Suarez to. 4. de Religione lib. 1. c. 9. n. 13. Miranda de Monialibus quæst. 3. art. 6. conclus. 1. licet non sufficiat licentia Abbatis ipsarum Monialium, quia in motu proprio Pii Quinti fit mentio de Superioribus Ordinum Monialium, ibi præter alios ordines Superiorum ultra quod ipsa clausuræ præcepto tenetur, vt per Rodriguez tom. 1. quæst. Regularium quæst. 46. art. 2.
- 3 Similiter Vicarius Generalis Episcopi iuxta tenorem Sacri Concilii Tridentini loco citato poterit eandem licentiam concedere; quæ quidem facultas tribuitur etiam in monasteriis, Sedi Apostolicæ subiectis, Lamaf. in Methodo curationis in fine §. 5.
- 4 Et Capitulum Sede vacante adhuc poteri eandem licentiam concedere, & consequenter Vicarius ab eo deputatus, Sanchez in Summa Theologiæ moralis c. 15. lib. 6. num. 130. tom. 2. vbi idem affirmat in aliis iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus.

RESOLVT. CXCIH.

- 1 Causa iusta requiritur, vt possit concedi licentia exeundi à Monasterio.
- 2 Causa ex quibus Monialis possit à Monasterio exire recensentur.
- 3 Epidemice sub nomine quidam veniat, & num. 4.
- 5 Morbus Epidemicus quatuorplex sit.

Causæ ex quibus facultas Monialibus exeundi à Monasterio concedi possit quænam sint.

- 1 Ad finem vt Monialis à monasterio absque clausuræ violatione egredi possit nō solum debet præcedere licentia Superioris, verum etiam debet subesse iuxta causam, vt colligitur ex c. periculosa de stat. Regular. in 6. & ex Concil. Trident. sess. 25. c. 5. de Regular., & alibi ex Constitutionibus Pontificum.
- Attenta autem Bulla Pij V. incip. decori, & honestati tres tantummodo causæ concedendi prædictam facultatem exprimuntur.
- 2 Prima est Magnum Incendium. Secunda est infirmitas lepræ. Tertia est infirmitas Epidemicæ.
- 3 Cuius quidem morbi epidemicæ sub nomine pestem, seu morbum pestiferum intelligi notarunt Sorb. in compend. Mendicant. in verbo ingressus Monasteriorum num. 6. Zecch. de Republ. Ecclesiast. tit. de Regular. c. 3. num. 15. & Gutierrez canon. quæst. lib. 1. cap. 14. num. 7.
- 4 Verum vt id melius intelligatur sciendum est, vt ex Galeno, & Hippocrate annuit Grau. in suo tract. de morbo pestifero part. 1. cap. 18. Diuis 1. & subdiuis 1. & 2. esset morbus qui Pandemius siue Pandemus apud Græcos appellatur sic dictus à dictione Pan, quæ totū significat, & demos, idest populus, quia scilicet totum populū eodem modo, & ex eadem causa inuadit, quæ

ratione etiam dicitur Panceneus, idest omnibus communis canos enim Græce quid commune significat: Quare à Latinis vocatur morbus vniuersalis, quia vno eodemque simul tempore, & ex causa omnibus communis in multis eodem modo grassatur; Hic autem morbos Pandemus est triplex quædam dicitur Epidemius quidam endemius, & alius Pandemius simplex. Epidemius est, qui nō vni soli regionis, sed pluribus communis est ob aeris alterationem à celestibus Superioribusq; causis confurgentem, vnde non sufficeret si aeris alteratio aliunde solum proueniret, nisi simul adesset noxia superiorum causarum influentia: Endemius, siue Endemus appellatur qui cuidam populo proprius, & familiaris est ex noxis eiusdem terræ, aeris, vel aquæ, vel situ proueniens: Pandemius simplex appellatur morbus communis, seu vniuersalis ex alteratione aeris non celestis facta, sed ex alia causa communi, vt ex vitiosis cibis, aut potibus proueniens; Quare morbus Epidemius distat ob endemio quod ille communis sit regioni, & ex causa superiori confurgat hic autem sit familiaris cuidam populo ex causis inferiori confurgat a Pandemio autem simplici distat quod quauis sit communis & eiusdem regionis sit at ex causa inferiori procedit ille autem ex superiori: Rursus hic Epidemius morbus est genus ad pestiferum, & non pestiferum quidam enim est Epidemius simplex qui & si non nihil contagionis, & malignitatis habeat non tamen est venenosus, alter autem est pestifer qui simul venenosus est. Vnde Rodriq. to. 1. quæst. regul. c. 49. ar. 4. vers. ex his sequitur concludit ex Galeno, & Hippocrate morbum epidemium, & pestiferum habere se, sicut superius, & inferius, omnis enim morbus pestifer epidemicus est, sed non è contra pestifer enim duo petit nempe vt populariter grassetur, & perniciosus sit ita ut maiorem eo laborantium partem interimat, epidemicus autem vnico contentus est, nempe vt plurimum inuadat, seu populariter grassetur quauis perniciosus non sit, taliter quod epidemia simplex veniet in hoc casu, & non tantum epidemia quæ verè pestis est. Nauar. comment. 4. num. 48. de Regular.

RESOLVT. CXCIIV.

- 1 Casus excepti in Bulla Pij V. non extenduntur ad casus similes, & vide num. 2.
- 2 Io. Maria Nouarij I. C. Lucani Allegationes referuntur.
- 4 Iusta, & grauis causa requiritur vt Monialis à monasterio egredi possit, & quæ sit iusta causa n. 12. & 13.
- 6 Clausuræ relaxatio est odiosa.
- 7 Ductio taxatina non excludit casus similes.
- 8 Statutum comprehendit omnes casus in quibus eadem ratio viget.
- 9 Prædia Minorum alienantur ob eas alienum, & ob similes causas.
- 10 Filius exheredatur ex quatuordecim causis, & ex similibus illis.
- 11 Ius tuenda vitæ nullo iure auferri potest.
- 14 Peritis in arte standum est.
- 15 Anima cunctis rebus est anteponenda.

Moniales an possint exire à Monasteriis ex aliis casibus similibus, vel vrgentioribus, illis qui apposti fuerunt in Bulla Pii V.

- 1 Ego ipse in tom. 1. Praxis resol. 545. in prima editione, & resol. 541. in secunda editione fui in opinione casus exceptos in Bulla Pii V. de quibus in antecedenti resolutione non debere extendi ad casus similes, & vrgentiores taliter, quod moniales nisi ex tribus illis causis alias nequeant exire à Monasteriis, neque hæc facultas possit in similibus concedi, quæ sententiam sequuti sunt Collectan. compend. Mendicant. in

cant. in verbo clausura Monialium n. 5. Addit. ad Nauarr. conf. 70. in fin. de Regular. Episcopus Minorum in praxi Episcopali. in verbo Moniales §. 16. vers. 2. p. 1. Fusc. de visitat. lib. 2. c. 18. n. 1. Mirand. de sac. Monial. q. 3. art. 4. Boll. in con. canon. clafs. c. 4. n. 10. & alij moderniores, Gutierrez autem canon. quest. li. 1. c. 14. probat motum proprium Pij V. dum excipit illorum casus exeundi moniales a suis monasterijs non extendi ad casum nostri articuli, ita vt in illo liceat dare licentiam moniali exeundi a monasterio, quia etiam si iustissimus sit, ac pietas plenus adhuc excluditur a Pio V. in prefata sua Bulla ea potissimum ratione, nam in omnibus tribus casibus ex quibus licentiam permittit concedi posse monialibus exeundi a suis monasterijs ea est, vt tunc demum id liceat, quando causa tangit moniales illius monasterij ipsique omnibus communis est, itaut damnum non exeundi omnes concernat, & non tantum singulas infirmas, in priori enim specie, hoc est pro salute omnium monialium ne totum monasterium pereat Sanctissimè Papa ille permittit, (vt communitati consuleret) quod licentia cōcedatur singulis monialibus a monasterio exeundi ex prædictis causis, & infirmitatibus cōtagiosis ibidem expressis, hoc est propter magnum incēdium, vel lepræ, aut epidemiam morbum, quæ omnes vrgentissimæ sunt, & salutem omnium monialium respicit talis licentia exeundi a monasterio in prædictis casibus, non vero quando causa tangit singulas infirmas, cum minus inconueniens sit, quod moriatur aliqua, quam vt exeat per ea, quæ considerat idem loco citato.

Taliter quod ex causa communi, & quæ potest esse damnosa omnibus monialibus attentæ eiusdem sententiæ licita erit egressio, ex particularibus vero minimè.

3 Sed quia circa hunc articulum in facti contingentia ad instantiam D. Marchionis Fuscaldi fuerunt editæ Allegationes per Io. Mariam Nouarium I. C. Lucanum, illegitè transmissæ ad Sanctissimum D. Noltrum Urbanum Octauum pro impetranda licentia egressus fororis Mariæ Spinellæ a Monasterio volui illas hic prout iacent imprimi facere, & sunt tenoris sequentis, videlicet.

BEATISSIME PATER.

Marchio Fuscaldi Regni Neapolitani Magnus Iustitiarius post pedum oscula Christiana, fraterna pietate, & charitate ductus Sanctitati vestre humiliter preces porrigit, quod dignetur concedere, vt soror Maria Catherina Spinella eius germana professa in monasterio sub titulo Trinitatis Ciuitatis Neapolis iamdiu varijs morbis vexata taliter quod infania, & furoris species transcedit, possit, & valeat claustrum derelinquere, & ad fraternos lares valetudinis, & salutis causa recuperandæ, & conseruandæ se conferre, vel saltem ad aliud monasterium conuolare.

Quæ supplicatio, nè iniusta, & nimis audax ex clausuræ rigiditate videatur, liceat pro iustificatione aliqua ex Canonicis sanctionibus, & Theologorum conclusionibus pro tali effectu in medium afferre, adhuc vt Sanctitas vestra magis piæ, & paterno affectu, (iuxta morem) huiusmodi gratiam, imò iustitiam concedere queat.

4 Quare (genibus flexis petita prius licentia prout debet) fas sit ei supponere, quod vt monialis è monasterio licitè egredi possit requiritur facultas Superioris, cum iusta, & graui causa, eo quia cum monialibus clausura strictissimè indicetur, par est, vt facultas egrediendi, non nisi de graui causa a legitimo Superiore approbanda concedatur, vt colligitur ex c. periculofo de stat. Regular. in 6. ex Concil. Trident. sess. 25. c. 5. & ex Bull. Pij V. & Gregor. XIII. circa id emanatas de quibus apud Quarantam in summa Bullar.

in verbo Monasteria monialium, & Nald. in summa in verbo Clausura.

5 Iusta autem, & sufficiens causa ad hunc effectum de iure antiquo vigore supracitati c. periculofo censetur infirmitas ob quam monialis nequit cum alijs absque graui periculo, vel scandalo commorari; In Tridentino verò loco iam antea relato, quænam sit iusta causa non determinatur, sed iudicio Episcopi loci Ordinarij relinquitur. In Bulla verò Pij V. res tantummodo causæ concedendi prædictam facultatem exprimuntur, prima est Magnum Incendium, secunda est infirmitas lepræ. Tertia verò infirmitas epidemiarum sub cuius nomine intelligitur morbus contagiosus qui alios inficere solet, vt est pestis, morbus gallicus, morbus S. Lazari, & ignis S. Antonij, vt communiter sentiunt omnes Doctores.

Sed licet hæc omnia sint vera, Tamen nec negari potest moniali concedi posse facultatem exeundi non solum ob tres adductas causas, verum etiam ob alias similes, nam licet clausuræ relaxatio sit odiosa tanquam contra regulæ obseruantiam, & spirituale monialium salutem, nihilominus nō solum in casibus præcatis, sed etiam in consimilibus relaxatio clausuræ, non aduersatur Regulari Obseruantie maxime vbi agitur, pro salute tuenda, ita in quam scripserunt Nauarr. in coment. 4. de Regularibus n. 48. & in c. statumus 19. q. 3. n. 49. Azor. institut. moralium part. 1. lib. 12. c. 8. q. 1. ver. tertio. Io. de la Cruz. de stat. Religion. lib. 1. c. 5. dub. 4. Ceruantes in l. Thauri 6. n. 59. Rodriq. quest. regul. to. 1. quest. 34. art. 5. Amas. in method. curat. in appendic. Suarez tom. 4. de Relig. li. 1. c. 9. num. 3. & seq. Sorb. in compend. priuileg. in verbo Clausura, & in verbo ingressus Monasteriorum Monialium nu. 6. vers. & sic etiam. Bonacin. de legib. dist. 1. q. 1. punct. 3. n. 19. & de clausur. quest. 1. punct. 9. n. 6. Sanchez in Summa lib. 6. c. 15. n. 37. tom. 2. Barbosa. in tract. de officio, & potest. Episcopi alleg. 102. a. n. 16. & ego ipse Nouarius in tract. de elect. fori sect. 2. in præfat. sub n. 7. & in eandem opinionem concurrere videtur, Cened. in collect. ad ius Canonic. collect. 31. part. 3. versic. crede est tamen in casibus omnino similibus præfatis tribus casibus exceptis in allegata Bulla Pij V. exemplificans in inundatione Aquarum, prout sic dicit seruatum in facti contingentia de Anno 1582. in Ciuitate Casar Agustana.

Quorum sanè sententia non caret ratione, nam licet in Piæ Constitutione ad sint verba taxatiua in illis tribus casibus ante signatis nempe Magni Incendij, lepræ, & epidemiarum, tamen ex identitate rationis eius dispositio bene extenditur ad alios similes, & æquales morbos.

7 Disctio enim taxatiua non excludit casus similes in quibus eadem ratio, aut vrgentior militat, vt ex multis probat Euerard. in Topic. legal. loco a natura dictionum taxatiuarum n. 4. Gomez. tom. 1. variarum. resolut. tom. 1. c. 11. n. 12. Padilla in Auth. res quæ nu. 81. delegat., quia tunc non fit extensio legis, sed terminorum, etiā quod simus in materia stricta. Rebell. de iust. & iure quest. 6. sect. 4. n. 20. p. 1. lib. 1. Perez in tract. de Annuerarij. & Cappellan. li. 1. c. 5. n. 24. Cardos. in praxi Iudic. & Aduoc. in verbo lex n. 24. inde statutum comprehendit omnes, & singulos casus in quibus eadem, vel maior ratio viget, vt tutatur Salycet. dicens de communi in l. 2. n. 21. C. de Noxal, vbi enim eadem est ratio, idem ius statim succedit tanquam comprehensiuè ad text. in litem veniunt §. ait. Senatus ff. de petit. hæredit. cum alijs cōcordantibus de quibus latius Tiraquell. in l. si vnquam in verbo libertis. C. de reuoc. donat. a. n. 45. quia ratio regulat omnem dispositionem illamque restringit, & ampliat ad casum in quo pia ratio conuenit l. cum pater §. dulcissimis, ff. deleg. 2. Card. Mantj. de coniectur. vltim.

- ultim. volunt. lib. 6. titulo 14. numero 23.
- 9 Et ideo videmus, quod licet in l. ob as alienum C. de prad. & alijs reb. minor. ob solum as alienum possint pradia minorum distrahi, tamen Glof. ibidem in verbo alieni communiter recepta tradidit id quoque fieri posse ob similes alias causas, & licet in l. fin. C. de reuocand. donat. decernatur ob solas causas ibi enumeratas posse reuocari donationem, tamen communis DD. conclusio sustinet posse quoque ex alijs aequè similibus id fieri, vt latius constat ex Molin. lib. 1. de primogenit. c. 9. n. 32. Gomef. tom. 2. variar. c. 4. n. 14. Clarus in lib. 5. recept. sententiarum §. donatio, quæst. 21. Suarez in Thesaur. recept. sententiarum in verbo donatio nu. 226., & similiter cum in Auth. vt cum de appellat. cognosc. §. Aliud quoque Capitulum decidatur ob solas quatuordecim causas ibi expressas posse filium exheredari, sentiunt omnes Doctores posse id quoque ex causis similibus fieri, vt per Couar. in c. Raynuius n. 16. de testam. Menchac. de success. lib. 2. §. 17. n. 101. Villalob. in commun. opin. lit. E. nu. 143. Fachin. in controuers. iur. lib. 6. cap. 78. Piazza de delict. li. 1. c. 1. n. 15. Clar. cum §. testamentum q. 41. & hoc asserunt loquentes de his legibus adeo odiosis, & poenalibus, quæ sunt concedentes licentiam exheredandi filios, & reuocandæ donationis perfectæ, ergo à fortiori dicendum est in casu Bullæ Pij V. quamuis enim fauorabile sit restringere clausuram monialium, at illam restringere in casibus in quib. vitæ periculum euidenter videtur, satis impium erit.
- Quibus sic iactis fundamentis per optimè deducitur supplicationem hanc esse maximopere iuridicā, siquidē iuste concedi potest Moniali licentia ē claustro egrediendi, medendi causa morbo ita periculoso, itaut desperetur salus ea non egressa, cum & casus iste vrgentior sit exceptis in dicta Bulla Pij V. cum de monialis vita tuenda agatur, & leges Ecclesiasticæ, (qualis est ista de monialium clausura) minimè cum vitæ periculo obligant, inde si quidam monialem inuaderet ipsam interfecurus, essetq; opus egredi ad vitam tuendam, licitum ei esset egredi, ergo idem licebit ob simile vitæ periculum præseruare morbo contingenti, nihil enim refert siue ab extrinseco, siue ab intrinseco vitæ periculum immineat, cū in vtraque
- 11 idemmet vitæ tuendæ naturale ius suffragetur tanto fortius, quia nullo iure positio naturale propriæ vitæ tuendæ ius auferri potest, clem. pastoralis §. cæterum de sententia, & re iudic. l. vt vim, & ibi communi calculo DD. ff. de iustit. & iur.
- 12 Et hinc legimus Gregorium XIII. felicis recordationis indulgisse cuiusdam Cenobij monialibus liberū egressum, quoties morbo ita periculoso laborarent, vt medici iudicarent necessarium egressum ad tuendam vitam, ex quo sanè patet hanc esse iustam egrediendi causam, prout de hoc meminit Nauarr. in coment. 4. de regularibus nu. 49. & 50. vbi in specie voluit, & approbavit, quod monialis laborans morbo, etsi non contagioso, dummodò sit periculoso, ita vt nisi exeat curari nequeat, sitq; vtiq; moritura, posse tutò à monasterio exire, & concedendam esse licentiam, quod etiam sequitur Suarez de Relig. tom. 4. lib. 1. c. 9. n. 9. Graff. decif. aur. p. 1. li. 4. c. 23. n. 17. Sorb. in compend. priuileg. regul. in verbo Clausura, Azor. instit. moral. p. 1. lib. 1. c. 8. quæst. 1. Laima in method. curat. in Appendic. §. 10. sanè enim piè præsumendum est quod si Pius Quintus Pontifex in hoc casu esset, interrogatus respondisset, cum vtiq; tenendum sit illam fuisse mentem præfati Pontificis Maximi, vt in tali casu fas esset egredi, alias enim sat impietatis haberet, quam omnino alienam ab huiusmodi viris ipse pietate pijs esse affirmandum est, Pontifex inquam tanquam Pater beneuolus, & Pastor fidelis propriorum filiorum, suarumq; omnium necem non permittit.

- 13 Vnde tempore belli posse moniales ē monasterio exire, seq; in locum tutum recipere, dum viget periculum, quod nisi egrediantur graui damno afficiantur resolunt Azor. instit. moral. part. 1. lib. 13. c. 8. quæst. 1. Gutierrez Canonic. quæst. d. c. 14. nu. 9. Nauar. d. coment. 4. n. 48. Sanchez in Summa dicto c. 15. num. 44. Bonacin. de clausura, quæst. 1. puncto 9. n. 7.
- 14 Quare cum præfata soror Maria, si in clausura dicti monasterij perseverat, vtiq; cum expresso periculo vitæ id agit ex Medicorum iudicio, & relatione, quibus standum est, tanquam peritis in arte ad tex. in l. semel, C. de re milit. lib. 12. vbi Nouar. præter §. quod autem de non alienand. collat. 2. Alex. consil. 141. colum. penult. Abb. in c. tenor notab. 2. de re iudic. Mascard. de probat. conclus. 897. Pheb. decif. Rot. Lufit. 78. n. 5. to. 1. Actius in tract. de infirmit. c. 37. & nos diximus in tract. de elect. & variat. fori quæst. 9. nu. 2. sect. 2. Propterea Sanctitas Vestra, tanquam Iustus Iudex, & benignus Pater, gratiam, & iustitiam in relaxando clausuram concedere dignetur, vel alio opportuno remedio pro salute istius vtatur, prout virtus Spiritus sancti inspirabit in re, tam necessaria, quæ moram absq; damno irreparabili vitæ minimè patitur.
- 15 Eò fortius, quia ob nonnullas causas valde graues ore, non autem scriptis dicendas exitus huius monialis est quoque; vtilis monasterio in communi, quo in casu licitam esse egressionē extra claustra, probat Gutierrez Canonicarum q. c. 14. & nisi eadem Soror Maria ē dicto monasterio exeat est in discrimine amissionis animæ, quod multum est considerandum, cum Anima cunctis rebus sit antepondenda, sancimus C. de sacrosanct. Ecclesijs, & vbi agitur de salutē Animæ non attenduntur apices iuris Tiraquell. de priuileg. pie caus. priuileg. 164.
- Vnde pro licentiæ concessione in casu de quo agitur concludere satis consonum videtur, prout, & ita à Sanctitate Vestra largiri ex eius pietate speratur, & ita genibus flexis petis, & iterum pedes osculatur.
- Et hæc currenti (vt aiunt) calamo nomine, & pro parte dictæ Monialis ad instantiam præfati Marchionis mihi infra scripto V. I. D. Sanctitatis Vestre pedibus proflato adduxisse sufficiat.

Io. Maria Nouarius I. C. Lucanus.

PRAXIS EXPLORATIONIS voluntatis virginum Deo dicandarum.

RESOLVT. CXCV.

- 1 *Voluntas puellæ est exploranda per Episcopum, quando habitum suscipere vult.*
- 2 *Libertas est adhibenda in exploratione voluntatis.*
- 3 *Exploratio voluntatis puellæ est facienda tam ante habitus susceptionem, quam in professione.*

Exploratio voluntatis, An facienda sit per Prelatos antequam puella suscipiat habitum Religionis.

- 1 **E**st per Episcopum exploranda voluntas puellæ, nedum quando professionem emittit, verum etiam quando habitum suscipere intendit, ita vt spectet ad Episcopum, tam ante susceptum habitum, quam postea ante professionis emissionem puellæ voluntatem explorare, nō obstante, quod monasteriū sit Regularibus subiectū, vel alias ab eius iurisdictione exemptū, & si prior exploratio nō fuerit facta, sufficit quod fiat secunda, & hoc totum fuisse decusum, referunt Pialegius in praxi Episcopali in verbo moniales nu. 232. Eman. quæst. regul. tom. 3. q. 12. art. 2. Ioan. de la Cruz de statu Religion. lib. 1. c. 7. in fine, Armen-